

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2013

956/2013

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2013

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 3 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2—5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti laissa 215/2005, 4 §:n 3 momentti laissa 1240/2010 ja 4 §:n 5 momentti laissa 388/2009,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 3, 8 ja 13 kohta, 3 a ja 5 §, 6 §:n 1 momentti, 7 a §:n 3 momentti, 7 c §, 9 §:n 2 momentti, 10 a ja 10 b §, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 11 a §:n 1 ja 3 momentti, 11 b §:n 1 ja 4 momentti, 11 c §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 3, 4 ja 6 momentti, 12 §:n 5 momentti, 13 ja 13 a §, 13 b §:n 4 momentti, 13 c §, 13 d §:n 3 momentti, 13 e §:n 1 momentti, 13 i §, 14 a §:n 3 momentti, 14 b §, 16 §:n 4 momentti, 16 a §:n 1 momentti, 17 a, 18, 20 ja 21 §, 23 a §:n 3 momentti, 23 b § sekä 24 §:n otsikko ja 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta, 11 b §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 3 ja 4 momentti, 13 ja 14 b § sekä 24 §:n 3 momentti laissa 215/2005, 3 §:n 1 momentin 13 kohta, 13 b §:n 4 momentti, 13 c §, 13 e §:n 1 momentti ja 16 a §:n 1 momentti laissa 1004/2011, 3 a §, 6 §:n 1 momentti, 7 a §:n 3 momentti, 7 c §, 9 §:n 2 momentti, 11 a §:n 1 ja 3 momentti, 11 c §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 6 momentti, 12 §:n 5 momentti, 13 a §, 14 a §:n 3 momentti, 23 a §:n 3 momentti, 23 b § ja 24 §:n 2 momentti laissa 1240/2010, 5 §, 13 d §:n 3 momentti, 16 §:n 4 momentti, 17 a, 18 ja 21 § sekä 24 §:n otsikko laissa 124/2001, 10 a § laeissa 215/2005 ja 1240/2010, 10 b ja 20 § laeissa 124/2001 ja 1240/2010, 11 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1402/2011 sekä 13 i § laissa 1282/2010, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 215/2005 ja 1004/2011, uusi 14 kohta, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 124/2001 ja 1240/2010, uusi 4 ja 5 momentti, lakiin uusi 10 c § ja 16 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1004/2011, uusi 6 momentti seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään viranomaisista, jotka ovat Euroopan unionin lainsäädännössä ja Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, kontissa, kuljetussäiliössä ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säily-

tystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan; tilapäisellä säilytyksellä tarkoitetaan myös kuljetusolosuhteista johtuvaa matkan väliaikaista keskeytystä sekä kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtumisesta johtuvaa tilapäistä säilytystä sillä edellytyksellä, että valvontaviranomaisen pyytäessä esitetään asiakirjat, joista selviää lähetys- ja vastaanottopaikka, ja että kolia tai säiliötä ei avata tilapäisen säilytyksen aikana lukuun ottamatta valvontaviranomaisen mahdollisesti suorittamaa tarkastusta;

8) *satamanpitäjällä* sitä, joka ylläpitää satamaa ja satamatoimintoja, vastaa satamapalveluista ja omistaa satama-alueen tai hallinnoi aluetta;

13) *EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008;

14) *puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvalla vaarallisten aineiden kuljetuksella*

a) puolustusvoimien sisäistä tai puolustusvoimien ja puolustusvoimien sopimuskumppanin välistä taikka puolustusvoimien viranomaisyhteistyöhön perustuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta;

b) kansainvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin tai muuhun sotilaalliseen yhteistyöhön liittyvää vieraan valtion sotilasajoneuvolla, sota-aluksella tai sotilasilma-aluksella Suomen alueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta.

3 a §

Vaarallisten aineiden kuljetusluokat

Vaaralliset aineet jaetaan vaarallisuutensa perusteella yhdeksään pääluokkaan. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetusluokista.

5 §

Liikenne- ja viestintäministeriö ohjaavana viranomaisena

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriölle. Ministeriö voi asettaa neuvottelukunnan toimimaan apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat Liikenteen turvallisuusvirasto, Tulli, poliisi, rajavartiolaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Säteilyturvakeskus ja työsuojeluviranomaiset kukin toimialallaan. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mainittujen viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä, vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyvistä muista niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös muille viranomaisille kuuluvista niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä, joiden tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuus.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehdä teknisluonteisen sopimuksen Suomea sitovassa vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista (ADR) tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 23/1979) liitteen A luvussa 1.5, kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 52/2006) liitteessä C olevissa vaarallisten tavaroiden kansainvälisten rautatiekuljetusmääräysten (RID) liitteen luvussa 1.5 ja ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määritellyn säännösten (IMDG-säännöstö) kohdassa 7.9.1 tarkoitetun määräaikaisen poikkeuksen hyväksymisestä enin-

tään viideksi vuodeksi. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että sillä sallitaan poikkeava tekninen ratkaisu tai muu järjestely, jolla säilytetään vastaava turvallisuustaso kuin määräyksiä noudattamalla. Hyväksytyä sopimusta saa soveltaa myös kansallisiin vaarallisten aineiden kuljetuksiin. Kopio sopimuksesta on oltava mukana kuljetusvälineessä, jos Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin määrätään. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tietoja näistä määräaikaisista sopimuksista.

Euroopan unionin lainsäädännössä ja Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina toimivat tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä vastaavaa tehtävää suorittamaan säädetty viranomaiset.

7 a §

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa koskevat vaatimukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetukseen soveltuvan ajoneuvon erityisistä rakenteista, teknisistä ominaisuuksista ja varusteista sekä vaarallisten aineiden säiliö- ja räjähdekuljetuksista, joissa ajoneuvolta ei edellytetä VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta.

7 c §

VAK-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-katsastuksia suorittavan henkilön pätevyysvaatimukset

Sen lisäksi, mitä katsastuksia suorittavan ja yksittäishyväksyntöjä myöntävän henkilön pätevyydestä erikseen säädetään, VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetään lisäkoulutuksena VAK-hyväksyntöjen myöntämiseen ja VAK-katsastusten suorittamiseen tarvittavaa erikoiskoulutusta.

VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetävästä erikoiskoulutuksesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston ase-

tuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytettävän erikoiskoulutuksen teknisistä yksityiskohdista. Puolustusvoimien VAK-hyväksyntöjä myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta autontarkastajalta edellytettävästä erikoiskoulutuksesta ja pääsyyvaatimuksesta koulutukseen voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Ilmakuljetusta suorittavalta vaaditaan lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa taikka kansainvälisessä standardissa tai suosituksessa edellytetään lupaa taikka jos lupa on muutoin perusteltu kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan vaarallisten aineiden käsittelyn turvallisuuden kaikissa ilmakuljetuksen vaiheissa. Luvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto määrääjäksi. Luvan vaatimisen yksityiskohdista ja tapauksista, joissa lupaa ei vaadita, voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä luvan hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

10 a §

Kuljetus matkatavarana

Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa matkatavarana tai sen kuljettamista matkatavarana voidaan rajoittaa, jos kuljetuksesta aiheutuu aineen 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun ominaisuuden vuoksi ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa, jota ei voi pakkaamista koskevin tai muin erityistoimenpitein torjua.

Kuljetettaessa vaarallista ainetta matkatavarana on otettava huomioon kuljetettavasta aineesta mahdollisesti aiheutuvat vaarat sekä noudatettava aineen kuljetuksessa ja muussa käsittelyssä erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Matkatavarana kuljetettavan vaarallisen aineen on oltava asianmukaisesti pakattu, ja kuljetuksessa on muutoinkin noudatettava sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti matkustajan ja miehistön jäsenen vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä ja näiden aineiden pakkaamisesta ja muista teknisistä yksityiskohdista. Määräysten tulee perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen tai kansainväliseen standardiin.

10 b §

Kuljetus lentopostilähetystenä

Postilain (415/2011) mukaisten postiyri-tysten, Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 69/2011) mukaisesti nimettyjen operaattoreiden ja operaattoreiden, jotka ovat rekisteröineet sivutoimipisteen Suomeen Maailman postiliiton edellyttämällä tavalla, on hankittava hyväksyntä vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä varten, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tai kansainvälisessä standardissa edellytetään tällaista hyväksyntää. Hyväksynnän myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan lähetysten vastaanottamisen ja käsittelyn turvallisuuden kaikissa postitoiminnan vaiheissa. Hyväksynnästä päättää Liikenteen turvallisuusvirasto. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksynnän vaatimisen yksityiskohdista. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän hakemisen

ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo 1 momentissa tarkoitettujen yritysten ja operaattoreiden toimintaa viraston antaman hyväksynnän osalta. Jos hyväksynnän haltija ei enää täytä hyväksynnän myöntämisen edellytyksiä tai vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä ei ole hoidettu asianmukaisesti, virasto voi antaa hyväksynnän haltijalle kirjallisen huomautuksen tai varoituksen. Jos epäkohtia ei huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta poisteta, virasto voi peruuttaa hyväksynnän määrääjäksi tai kokonaan. Hyväksyntä voidaan kuitenkin kiireellisessä tapauksessa peruuttaa määrääjäksi ilman erillistä kirjallista varoitusta, jos viranomaisella on perusteltua aihetta epäillä, että hyväksynnän haltija ei pysty suorittamaan vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä turvallisesti. Hyväksyntä voidaan peruuttaa kokonaan vain, jos hyväksynnän myöntämisen edellytykset eivät olennaisilta osin täyty taikka jos vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyssä on ilmennyt olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti vaarallisia aineita sisältävien lentopostikuljetusten rajoittamisesta tai kieltämisestä. Määräysten tulee perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen tai kansainväliseen standardiin.

10 c §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä turvallisuusneuvonantaja seuraamaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Liikenteen turvallisuusviraston vas-

taanottamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädettyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämismallisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saamisen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Henkilöstön yleinen pätevyys

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevydestä sekä niiden rakenteesta ja sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tie- ja rautatiekuljetukseen, aluskuljetukseen ja satama-alueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvästä koulutuksesta ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla tulee olla tiedot tästä koulutuksesta ja muusta pätevydestä. Koulutusta ja muuta pätevyyttä koskevat tiedot on pyydettyessä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, että annettu koulutus tai muu pätevyys on henkilön tehtävät huomioon ottaen riittävä.

11 a §

Erityissäännökset henkilöstön pätevydestä ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä

Ilmakuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittaville annettavan 11 §:n 1 momentissa tarkoitettujen koulutusten tulee olla Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä. Hyväksyntä annetaan määrääjäksi.

Tarkempia säännöksiä koulutuksen hyväksynnän hakemisesta, koulutusta koskevien muutosten ilmoittamisesta ja koulutuksen antajan ammattitaidosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutuksen käytännön toteutuksesta sekä muista koulutukseen ja koulutuksen antajan ammattitaitoon liittyvistä teknisistä yksityiskohdista. Määräysten tulee perustua kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) nojalla standardeina julkaisemiin vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskeviin teknisiin määräyksiin.

11 b §

Ajolupa tiekuljetuksiin

Jos vaarallisten aineiden tiekuljetus kuljettavan aineen laji, määrä ja kuljetusväline huomioon ottaen edellyttää erityistä asiantuntemusta, ajoneuvon kuljettajalla tulee olla tieliikennelain 5 luvussa tarkoitettujen ajo-oikeuden lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa. Ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on osallistunut ajoluvan saamiseen tarvittavaan koulutukseen ja suorittanut hyväksyttävästi ajoluvan saamiseen tarvittavan kokeen. Ajolupa myönnetään määrääjäksi. Sitä myönnettäessä henkilöllä tulee olla auton ajo-oikeus, ja hän ei saa olla ajokiellossa. Ajolupa on pidettävä mukana ajon aikana, ja se on vaadittava esitettävä poliisimiehelle tai muulle liikennettä valvovalle viranomaiselle.

Ajoluvan vaatimisesta, ajoluvan myöntämisen edellytyksistä, ajoluvan voimassaoloajasta, ajoluvan uudistamisesta, ajoluvan saamiseen tarvittavasta kokeesta ja ajoluvan mallista samoin kuin ajoluvan saamiseen tarvittavasta koulutuksesta ja sen antajasta sekä koulutusluvasta ja sen voimassaoloajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajolupakoulutusohjelman ja ajoluvan saamiseen tarvittavan kokeen sisällöstä.

11 c §

Kuljetukseen liittyvät asiakirjat, selvitykset ja ilmoitukset

Kuljetusvälineessä tulee olla keskeisimmät tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista aineen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai vaaran varalta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä tästä velvollisuudesta ainekohtaisia ja muita yksityiskohtaisia poikkeuksia pienille määrille vaarallista ainetta, jonka kuljetus voi aiheuttaa vain vähäistä vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on säilytettävä tässä momentissa tarkoitettut tiedot sisältävät asiakirjat vähintään kolmen kuukauden ajan lähettämisestä tai kuljetuksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetukseen liittyvien asiakirjojen, selvitysten ja ilmoitusten teknisistä yksityiskohdista.

11 d §

Turvatoimet ja -velvoitteet

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vaarallista ainetta saa jättää tie- ja rautatiekuljetuksena kuljetettavaksi vain asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajalle.

Vaarallisen aineen tie- ja rautatiekuljetukseen liittyvän tilapäiseen säilytykseen käytettävän ratapihan, terminaalin tai muun vastaavan alueen tulee olla mahdollisuuksien mukaan turvattu, jos säilytettävänä on 1 momentissa tarkoitettua vaarallista ainetta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvasuunnitelmasta sekä muusta vaarallisen aineen kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen turvaamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti aineista, joiden kuljetukseen osallistuvien on laadittava turvasuunnitelma ja joiden kuljetukseen käytettävä kuljetusväline on turvattava, sekä 5 momentissa tarkoitettujen turvatoimien ja -velvoitteiden teknisistä yksityiskohdista.

12 §

Kuljetus ja tilapäinen säilytys kuljetusketjussa

Vaarallisista aineista ja niiden tilapäisestä säilytyksestä, onnettomuuksien torjunnasta ja kuljetuksesta ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä turvallisuusselvityksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä näiden asioiden käytännön toteutuksesta sekä kuljetusyksiköiden erottelusta, ainekohtaisista menettelyistä ja muista teknisistä yksityiskohdista.

13 §

Muut velvollisuudet

Pakkauksen tai säiliön valmistajan, pakkaajan, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuormaaajan, kuljetuksen suorittajan, aluksen päällikön, kuljettajan, vastaanottajan, pakkauksen tai säiliön haltijan, matkan järjestäjän, sataman- tai lentopaikanpitäjän, lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavan sekä muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien muista kuin 9 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 10 a, 10 b, 11, 11 a—11 d, 12, 13 a—13 d, 13 i, 14 ja 14 a §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista, kuten kuljetuksesta, tilapäisestä säilytyksestä, pakkaamisesta, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuljetusta koskevien rajoitusten tiedottamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta kuljetusmuodoittain, voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 a §

Pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen käytettävä pakkaus ja säiliö on valmistettava, tarkastettava ja merkittävä sekä sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätty vaatimukset. Valtioneu-

voston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämisestä sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyyppihyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista.

Sen, joka vaarallisten aineiden kuljetusta varten saattaa markkinoille, luovuttaa tai ottaa käyttöön muun pakkauksen tai säiliön kuin kuljetettavan painelaitteen, on varmistettava, että se täyttää 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset. Tämä velvollisuus ei kuitenkaan koske vähittäismyyntipakkauksen käyttöön ottavaa yksityishenkilöä, joka käyttää tai aikoo käyttää sitä vapaa-ajan- tai urheilutoiminnassaan taikka muussa henkilökohtaisessa tarkoituksessa.

13 b §

Talouden toimijan velvollisuudet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämisestä sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyyppihyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös siitä, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia sovelletaan myös alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tässä laissa tarkoitettuja tarkastuslaitoksia ovat:

- 1) VAK-tarkastuslaitos;

- 2) VAK-määräaikaistarkastusten laitos;
- 3) Säteilyturvakeskuksen tunnustama tarkastuslaitos;
- 4) A-tyypin ilmoitettu laitos;
- 5) B-tyypin ilmoitettu laitos; ja
- 6) A-tyypin ilmoitetun laitoksen valvonnassa oleva tarkastuspalvelu.

Tarkastuslaitoksilla on oikeus:

- 1) hyväksyä, tarkastaa ja testata pakkauksia ja säiliöitä;
- 2) suorittaa muut pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet;
- 3) suorittaa kaikki kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenetelyissä ja tarkastuksia koskeissa menettelyissä tarkastuslaitoksille kuuluvat tehtävät;
- 4) suorittaa paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvät laatujärjestelmän arvioinnit ja hyväksynnät sekä niihin liittyvän valvonnan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitosten yhteistyöstä ja tarkastuslaitosten tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvästä laatujärjestelmän arvioinnista ja hyväksynnästä sekä niihin kuuluvasta valvonnasta.

Tarkastuslaitoksen on suoritettava itse tarkastuslaitostehtävät, jotka se sitoutuu tekemään. Edellä 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettu tarkastuslaitos voi kuitenkin antaa osia vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen, määräaikaistarkastukseen ja muihin tarkastuksiin liittyvistä tehtävistä hoidettavaksi alihankintana edellyttäen, että asiasta on sovittu toimeksiantajan kanssa. Näitä tehtäviä suoritettavan tahon on kuitenkin sisällyttävä tarkastuslaitoksen akkreditointiin tai sen on oltava erikseen akkreditoitu 13 e §:n mukaisesti, jos se hoitaa tehtäviä tarkastuslaitokselle, jolta edellytetään akkreditointi. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä. Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää tehtäviä alihankintana voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen on varmistettava, että alihankkija täyttää tarkastuslaitokselle sääde-

tyt vaatimukset 13 e §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rekisteröitymistä koskevaa vaatimusta lukuun ottamatta. Tarkastuslaitoksen on myös valvottava alihankkijaa, ja sen on ilmoitettava tarkastuslaitoksen 13 d §:n mukaisesti tunnustaneelle viranomaiselle alihankintaa koskevista järjestelyistään.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Tarkastuslaitoksen tunnustamista haetaan kirjallisesti siltä viranomaiselta, jonka toimivaltaan tunnustaminen kuuluu. Tunnustamisen hakemisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen on täytettävä vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevassa standardissa SFS-EN ISO/IEC 17020 erityyppisten tarkastuslaitosten toiminnalle asetetut edellytykset. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä standardin SFS-EN ISO/IEC 17020 soveltamisesta Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden ja Euroopan unionin säädösten mukaisesti. Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksenä on lisäksi, että:

- 1) laitos on luotettava;
- 2) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;
- 3) laitoksen harjoittama muu toiminta on erillään tarkastuslaitostoiminnasta;
- 4) laitos kykenee suorittamaan tarkastuslaitostoiminnassa edellytettävät testaukset ja tarkastukset säännösten ja määräysten mukaisesti;
- 5) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että toiminta on kohtuullisesti valvottavissa;
- 6) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoituksemukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä.

13 i §

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite tai säiliö, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, on rekisteröitävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pitämään rekisteriin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröinnistä ja siitä, mitkä kuljetettavat painelaitteet ja säiliöt on rekisteröitävä.

14 a §

Yleiset kuljetusrajoitukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti 1 momentissa tarkoitetuista aineista, joita ei saa kuljettaa, 2 momentissa tarkoitetuista aineista, joiden kuljetukseen edellytetään hyväksyntää tai poikkeuslupaa, sekä hyväksynnän ja poikkeuksen hakemiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen kuljetusrajoitusten teknisistä yksityiskohdista.

14 b §

Alueelliset kuljetusrajoitukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kunnan perustellusta esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla, jos kuljetus siellä voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoitusta asetettaessa on huolehdittava siitä, ettei mahdollisuuksia kuljettaa vaarallisia aineita rajoiteta enempää kuin on tarpeen kuljetuksista aiheutuvan vaaran torjumiseksi. Kunnan on tiedotettava aluettaan koskevasta rajoituksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tien-, kadun- tai radanpitäjän esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta tietyssä tien-, kadun- tai radanpitäjän hallinnoimassa tunnelissa, jos kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoituksen tulee perustua hakijan toimittamaan, hakijasta riippu-

mattoman toimielimen suorittamaan tunnelin vaarojen arviointiin, jossa otetaan huomioon ainakin sellaiset turvallisuuteen vaikuttavat tekijät kuin kuljetettavat aineet, tunnelin rakenteet ja varusteet. Lisäksi on otettava huomioon kuljetukseen käytettävissä olevat vaihtoehdot reitit. Liikenteen turvallisuusvirasto voi liittää rajoitukseen ehtoja, joilla varmistetaan kuljetusten turvallisuus. Hakijan on tiedotettava hallinnoimaansa aluetta koskevista rajoituksista.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarojen arvioinnista, kuljetusrajoitusten alaisista aineryhmistä, rajoituksen toteuttamisesta ja muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin kuljetusrajoituksiin liittyvistä seikoista.

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja radioaktiivisten aineiden osalta Säteilyturvakeskus valvovat, että vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettut pakkaukset ja säiliöt täyttävät tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätty vaatimukset.

Jos muu vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä pakkaus tai säiliö kuin kuljetettava painelaite ei täytä 13 a §:ssä säädetyjä vaatimuksia, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja radioaktiivisten aineiden osalta Säteilyturvakeskus voi:

- 1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen

pakkauksen tai säiliön valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;

- 2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä pakkaukseen tai säiliöön taikka sen valmistukseen, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia vaatimustenmukaisuuden osoittamista;

- 3) määrätä pakkauksen tai säiliön palautusmenettelyn järjestämisestä;

- 4) määrätä pakkauksen tai säiliön hävittämisestä tai siitä, miten sen suhteen on muuten meneteltävä, jos 1—3 kohdassa tarkoitettuja toimia ei voida pitää turvallisuuden kannalta riittävinä;

- 5) velvoittaa pakkauksen tai säiliön valmistajan, maahantuojaan tai myyjän julkisesti ilmoittamaan pakkaukseen tai säiliöön liittyvästä vaarasta taikka itse antaa tällaisen ilmoituksen valmistajan, maahantuojaan tai myyjän kustannuksella.

17 a §

Virka-apu

Poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-apua 6 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

18 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Jos vaarallisten aineiden kuljetukseen osallinen ei noudata 6 §:ssä tarkoitettua valvontaviranomaisen antamia ohjeita tai määräyksiä taikka lupaehtoja, valvontaviranomainen voi antaa kirjallisen huomautuksen virheen tai laiminlyönnin johdosta.

Kirjallisessa huomautuksessa on yksilöitävä virhe tai laiminlyönti sekä ilmoitettava säännökset, joihin huomautus perustuu. Kirjallisessa huomautuksessa on myös ilmoitettava määräaika, jonka kuluessa virheet tai laiminlyönnit on korjattava, jos se ei ole mahdollista heti.

Valvontaviranomainen voi määrätä tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen

tehosteeksi uhkasakon tai teettämisen tai keskeyttämisen siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Valvontaviranomainen voi päätöksessään määrätä, että sitä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Jos tarkastuslaitos epäää pakkauksen tai säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, päätökseen saa vaatia oikaisua tarkastuslaitokselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksessa noudatettavasta menettelystä oikaisuvaatimuksia käsiteltäessä.

Katsastustoimipaikan VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta sekä yksittäishyväksynnän myöntäjän VAK-hyväksyntää koskevassa asiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

21 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja muuhun tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen VAK-hyväksyntöjen myöntämisoikeuden ja VAK-katsastusten suorittamisoikeuden peruuttamista, tiekuljetuksia koskevan ajoluvan peruuttamista, vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskevan luvan peruuttamista, vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä koskevan hyväksynnän peruuttamista, koulutusluvan peruuttamista sekä tarkastuslaitoksen tunnustamisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

23 a §

Poikkeukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myöntää kuljetuksen turvallisuuden edistämiseksi tarpeelliseksi katsomillaan ehdoilla luvan poiketa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä.

23 b §

Viranomaisten oikeus tietojen saantiin

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada vaarallisia aineita lähettäviltä, kuljettavilta ja vastaanottavilta tiedot lähetetyistä, kuljetetuista ja vastaanotetuista vaarallisista aineista sekä niiden kuljetusreiteistä riskienhallintaan liittyvää tutkimusta ja tilastointia varten. Tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa pelastus- ja väylänpitoviranomaisille pelastustoimintaa ja väylänpitoa varten.

24 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät luokitukseen, merkintöihin, säiliöiden ja pakkausten valmistukseen, rakenteeseen, tarkastukseen, merkintään, käyttöön ja hyväksymiseen sekä kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuuteen.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lisäksi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa ja saaristolii- kenteessä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2014.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (369/2011), liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (370/2011), liikenne- ja viestintäministeriön asetus kuljettavista painelaitteista ja vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä paineella tyh-

jennettävistä ja täytettävistä säiliöistä (1017/2011) sekä liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastushenkilöstön lisäkoulutuksesta (201/1999) siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen jäävät voimaan, kunnes ne liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella kumotaan.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla määrätyt alueelliset kuljetusrajoitukset ja annetut poikkeusluvut jäävät voimaan.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2013

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Asunto- ja viestintäministeri *Pia Viitanen*